

På skattejakt med metalldetektor

Brinck (11), Matteus (10) og Eivind (11) har funnet så mange skatter på Grytebakke gård at de har fått lov til å lage sitt eget museum.

AV MARIANNE NORDAHL | PUBLISERT 16. JUN. 2017 | OPPDATERT 28. JAN. 2020

Tre gutter med metalldetektorer står ute i naturen

Fra venstre: Brinck, Eivind og Matteus har lært seg å bruke metalldetektor. Det beste er å få være ute, og få lete etter kule ting, synes de. Foto: Marianne Nordahl.

– En spiker som er flat på toppen, er laget av en maskin. Men den kan være ganske gammel likevel, sier Eivind.

Han, Matteus og Brinck har lært mye av å søke med metalldetektor. De vet for eksempel at en spiker som har firkantet hode, kan ha blitt laget for hånd. Og det tyder på at den er gammel.

Vi befinner oss på Grytebakke gård på et sted som heter Sande. Her har de tre femteklassingene gjennom skolen fått lære seg å søke med metalldetektor.

En metalldetektor kan finne ting som har metall i seg. Da sier den fra med et signal.

– Piip! Sier metalldetektoren som Brinck holder. Her må det graves!

Hender leter etter metall i et lite jordstykke

Hvis metalldetektoren piper over et punkt, graver guttene ut et firkantet jordstykke, leter i det og i hullet, og legger jordstykke tilbake der det lå. Foto: Marianne Nordahl.

– Det er lov til å grave 25 centimeter ned, sier Matteus. Han kan også fortelle at mye høy piping fra detektoren kan bety at det ligger en stor ting av metall der under bakken, mens litt piping tyder på at tingen er liten.

De graver opp et firkantet stykke bit med jord. De finner spiker. En meitemark. Og flere spiker. De er fulle av jord og rust.

– Det har nok stått et hus her, mener guttene.

Museum

Det er også her på gården, mellom store grønne jorder, at guttene har fått lage sitt eget museum med ting de har funnet på området.

De har lagt fram dem fram på et bord i et lite hus på gården. Store lokk, skår av keramikk. Men hva er det? Et flyvindu? Dette synes guttene er veldig spennende.

De fant den lille glassplaten da de var på ekspedisjon på et annet sted enn de vanligvis leter, sammen med lærer Ann-Cathrin Lindland Løvstad.

– Vi hadde egentlig gått forbi det, sier Brinck. Rundt vinduet lå det nemlig også noen gamle vaskemaskiner som de ikke var så interessert i.

- Vi tror kanskje vinduet er fra et flyvrak, sier Eivind.
 - Også fant vi knokler, sier Matteus. Knoklene har de lagt frem systematisk frem på museet. Matteus holder opp to av beina. De passer sammen og er nok fra et dyr.
- Målet er å stille ut enda flere ting de finner og lage plakater der gjestene kan lese om gjenstandene.

Gutter står foran et bord med metallgjenstander funnet med metalldetektor.

I et lite hus på Grytebakke gård har Matteus, Eivind og Brinck begynt å lage sitt eget museum med ting de har funnet. Vinduet ligger midt i bildet. Foto: Marianne Nordahl.

Gutter viser funn de har gjort med metalldetektorer

Det hender guttene snubler over ting som ikke er av metall også. Som dyrekneklen som Matteus holder her. Brinck holder opp en spiker de har funnet. En spiker kan ha vært fra et hus. Kanskje det har stått et hus på området? Foto: Marianne Nordahl.

Respekt

Det er Ulf Skauli som lærer guttene å bruke detektor. Han bruker metalldetektor mye på fritiden også. Da leter han som regel etter meteoritter, men også etter spiker. Det er han som har fortalt Matteus, Brinck og Eivind hva de kan vite om en spiker ut i fra hvordan den ser ut.

Ulf er opptatt av at det er de voksne som tar med seg barn på tur med detektor, som har ansvaret for at tingene de finner, blir behandlet riktig. Men barna må også lære det.

Eivind viser hvordan de legger spikrene i små plastposer så de ikke skal tørke ut. Og det er også en viktig regel at ting som er skikkelig gamle og kanskje verdifulle, kommer på museum. Det vet guttene nå.

En pose med spikere funnet med en metalldetektor.

De legger tingene de finner i små plastposer. Foto: Marianne Nordahl.

Når de går med metallsøkeren, og den piper, graver de ut et firkantet stykke med jord og gress som de kan ta opp og undersøke.

Når de er ferdige med undersøkelsene, legger de jordstykket forsiktig på plass der det var. De må etterlate naturen sånn den var da de fant den.

Knapp med anker

- Ulf har funnet noe! spør Matteus plutselig.
- Kan det være enda en spiker?
- Er det en mynt? Spør Eivind når Ulf strekker frem hånda si med en rund møkkete metallklump i.
- Nei, dette er en knapp, sier Ulf. Og det er ingen kjedelig knapp. Knappen er pyntet med et anker. De diskuterer. Kanskje den kommer fra en jakke som er brukt på en uniform?

Det er uansett mer sjeldent å finne en metallknapp enn å finne spiker, kan Ulf Skauli fortelle.

En mynt? Nei, en knapp! Hvem har eid den? Det er mange spørsmål å stille på detektor-tur. Under ser du knappen etter at den er vasket. Foto: Marianne Nordahl.

Vikingsverd – eller kanskje øks?

– Jeg tror flere barn hadde likt å bruke metalldetektor hvis de hadde prøvd, sier Brinck.

Guttene liker både at de får være ute og spenningen når de finner kule ting.

Men hvis de får drømme litt, er det flere ting enn spiker de kunne hatt lyst til å finne med metalldetektoren en vakker dag.

– Et sverd, sier Matteus.

– En øks. Fra vikingtiden, sier Brinck.

Råd til barn som vil prøve metalldetektor

- Spør de voksne om du får lov
- Dra på tur med en voksen som kan det, og som kjenner reglene for metallsøk i Norge

KRLE OG HISTORIE HISTORIE

Meldinger ved utskriftstidspunkt 17. april 2025, kl. 19.13 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.